

הישיבה המאתיים-ועשרים ושש של הכנסת השישית

יום רביעי, ד' כסלו תשכ"ח (6 בדצמבר 1967)

ירושלים, הכנסת, שעה 12.35

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר מ. סרדינס:

וגיוסו), תשכ"ח-1967; ב. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת-חירום), תשכ"ח-1967.

אני פותח את ישיבת הכנסת. ראשונה נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מ"מ מוזכר הכנסת ה. ליאור:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת:

2. לקריאה שניה ושלישית - א. חוק לתיקון פקודת בתי הדואר (מס' 7), תשכ"ח-1967 - שחזר מוועדת הכספים; ב. חוק לתיקון פקודת רופאי שיניים (מס' 4), תשכ"ח-1967 - שחזר מוועדת השירותים הציבוריים.

1. לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה - א. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (רישום ציוד

ב. הצעות לסדר-היום

1. התנחלות ישראלית בשטחים המשוחררים וזימה ישראלית

לשיקום הפליטים הערבים

היו"ר מ. סרדינס:

נעבור לדון בהצעות לסדר-היום. ראשונה, הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת שמואל תמיר: התנחלות ישראלית בשטחים המשוחררים וזימה ישראלית לשיקום הפליטים הערבים. רשות הדיבור לחבר-הכנסת תמיר.

דבר העובדות הן שהכריעו את חכף. העובדות הצבאיות וההתיישבותיות כאחד. כנסים בין-לאומיים, ועדות חקירה, מתווכים, ספרים לבנים, כל אלה, עם כל משמעותם בשעות מסוימות, לא היו אלא חולות נודדים שחלפו עם הרוח. אך מפתח-תקוה ועד תל-חי, מתל-אביב ועד מגדלה, ממיבצעי המרד של לח"י, הארגון הצבאי הלאומי וההגנה ועד להשלמת מלחמת השחרור ביוני - המעשה העצמי הוא שחולל ועיצב את המציאות.

מה, איפוא, מונע אותנו מלקום ולפתוח בהתנחלות בקנה-מידה ממלכתית - ובעניין זה היזמה הממלכתית היא שתייבת להיות ראשונה -, מה מונע אותנו מלפתוח בהתנחלות לא רק בנקודות הבודדות ששם הערמנו בעבר על הספר הלבן הבריטי, כמו גוש עציון ובית הערבה, אלא אף באדמות הפוריות, ברוכות המים, בחבלי הארץ הקריים הגיפתיקל בעמק הירדן, או נכון יותר: ברמת הירדן, ברכס השומרון המהווה את קו פרשת המים של ארץ-ישראל המערבית?

רחוק אני מאד מלהפחית מערך הצעדים שכבר נעשו בגוש-עציון, בבניאס, בצפון סיני. אך אין כל יחס בין מה שנעשה לבין החיקף והדחיפות שאנו נתבעים להם. הזמן בעיקרו פועל נגדנו. אף שר החוץ אישר את מול כיצד חולף ועובר הרושם החרף של סכנת ההשחמה שאיממה עלינו, ועמו געלמים רבים מגלי האהדה לישראל שנתלוו אליה. גם רישומו של הנצחון הצבאי הישראלי, אשר כבש לפני שישה חודשים את הדמיון של יידיים ויריבים כאחד, פג והולך כלשהו עם חלוף הזמן על אירועיו החדשים. מה שניתן היה לעשות כדבר מובן מאליו בשטף ההתרחשויות בחודש יולי, קשה יותר בדצמבר; ומה שעוד ניתן לבצע, כמעט ללא התנגדות אפקטיבית, עתה, יהיה קשה שבעתיים בעוד שישה חודשים.

כלום לא ברור לכם, אדוני שר החוץ, שאם לאחר המחלומה הצבאית עוד נותר צעד שהיה דוחף גורם כלשהו מעבר לגבול למחר ולהגיע לכלל הסדר גורם יהיה מאוחר מדי, הרי דווקא פעולת התנחלות בת-היקף

שמואל תמיר (המרכז החופשי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. ויאמר יהושע אל בני ישראל: עד אנה אתם מתרפים לבוא לרשת את הארץ אשר נתן לכם ה' אלוהי אבותיכם". המצביא והמנהיג הלאומי אשר כבש את הארץ השמימי את הדברים האלה לעם לאחר הכיבוש הצבאי, באשר השכיל לדעת ששליטה צבאית אינה סוף פסוק, אם בעקבותיה אינה באה ההתנחלות האזרחית, ההשתרשות העממית הקבועה והעומדת. שישה חודשים לאחר תום המלחמה, אשר בדיעבד היתה לשלב המשלים של מלחמת השחרור, עודנו מתרפים, מחססים - אני מורשה לעצמי לומר, נפחדים - מפני האתגר המכריע של קביעת יתדות לצמיחות אשר יהפכו את איחודה המתחדש של ארץ-ישראל למציאות חיה ותוססת ששום רוח מצויה ובלתי-מצויה לא תוכל לה.

הריני פונה מכאן אל ראש הממשלה, אל שר החוץ, אל שר הבטחון, ושואל: למה הנכם ממתינים עוד? לאחר גאומו האחרון של שליט מצרים אשר הכריז ברורות כי לעולם לא יסכים לשלום, להכרה בישראל, ולמשא ומתן, האם נותר עוד ספק בלבכם שניצוגי המשטר הנוכחי, החולש על מצרים והנתמך על-ידי ברית-המועצות, לא יישבו אתכם לשולחן או שמה יעשה זאת משטר הבעת הסורי אשר אפילו חבר-הכנסת טובי גינה כאן אמש את קשיחותו?

האם לא ברור לכם כי בנסיבות אלה לא יעז גם המלך הכדואי להרים את שפופרת הטלפון? למה איפוא הנכם ממתינים עוד?

מאז החלה שיבת ציון ועד למלחמת ששת הימים, ועד בכלל, למדנו, חזרנו ונוכחנו, כי תמיד בסופו של

— הצעות לסדר-היום (ש. תמיר, זועבי, סרדינס, אבן) —

לים. ובעלים אינם מותירים מוקדי סכנה, סבל, דכאון, ניוון, מרירות ומרי בלב המדינה.

יוזמה ישראלית לשיקום הפליטים הערביים היתה משנה בבת-אחת את כל מעמדנו המדיני בזירה הבינ-לאומית ואת כל מערך ההסברה שלנו. עם כל ההערכה שאני רוחש לכושר הביטוי המעולה של שר החוץ, הרי צילום אחד בטלוויזיה — בניו-יורק, בפאריס, בלונדון ובמוסקבה — של בית-חרושת ישראלי חדש בשכם, עם שיקונים לפועלים יהודיים מתנחלים מזה ולפליטים ערביים משוקמים מזה, צילום אחד כזה חזק יותר ומש-פיע ומרשים יותר אף מנאומיו המזהירים של שר החוץ.

אני יודע, אדוני היושב-ראש, שיש כאלה המחיי-בים סיפוח השטחים לישראל — גם בבית הזה — מתוך התעלמות מיושביהם. גישה זו זרה לנו. כשם שזר לנו השוביניזם הסתרגני אשר בשם הגושחה „מדינה יהודית טהורה“ קורא לנסיגה, כך אנו משוכנעים שארץ-ישראל השלמה משמעותה ארץ בה תיווצר מציאות חדשה ובה יחיו ערביי ארץ-ישראל אתנו כשווים עם שווים.

עבדול-עזיז זועבי (מפ"ם) :
שאלת אותם?

שמואל תמיר (המרכז החופשי) :

שאלתי אותם, ואני מדבר אתם ויודע את דעתם. אולם אני מרחיק לכת ואומר זאת בכל גילוי-הלב: פה חייב להיות שלום, ולו יהא זה שלום כפוי בשלב ראשון. אבל השלום, הכפוי יהיה לשלום-אמת.

עבדול-עזיז זועבי (מפ"ם) :
אתה תקבע בשמז?

שמואל תמיר (המרכז החופשי) :

אני קובע זאת; המציאות תקבע זאת.

לא אבוא, במסגרת של העלאת היוזמה להצעה לסדר-היום, להציע את הפרטים. שיקומם של הפליטים חייב להיעשות ברחבי ארץ-ישראל, ולא להלך שרוצים בכך — בעזרתנו ובעזרת גורמים בין-לאומיים — אף מחוצה לה. אבל היוזמה, ולא רק התכנית, עצם העלאת התכנית בזירה הבינ-לאומית, עצם העלאת תכניות קונקרטיות, וראשיתו של ביצוע — חייבים להיעשות מיד. ההתני-חלות הישראלית בשטחים המוחזקים אינה עומדת בניגוד לכך. נהפוך הוא. אלה הם שני צעדים מקבילים, מש-לימים זה את זה, שיחד הופכים את איחודה של ארץ-ישראל למציאות של ממש.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני רוצה לקוות ששר החוץ יציע לבית להסיר את ההצעה הזאת מסדר-היום, כי היא לא תרד מסדר-היום של העם, ולא מסדר-יומו של האזור. אני רוצה לקוות שהכנסת תתן את דעתה על בעיית הבעיות של חיינו.

היו"ר מ. סרדינס :
רשות הדיבור לשר החוץ.

שר-החוץ א. אבן :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. תשובתי הבוקר תהיה קצרה, ובעיקרה נוהלית.

חברי-הכנסת תמיר ביסס את הצעותיו על עמדה שהוא נוקט כוכותו לגבי בעיית הגבולות והשטחים. עמ-דת הממשלה היא שתנאי השלום בין ישראל ושכנותיה

היא אשר תמחיש לאויב את הצהרותיכם שלכם, כי בהעדר שלום יהיו קווי הפסקת האש את המפה החדשה?

ומה שחשוב יותר — ערביי ארץ-ישראל, את הא-לימות הרצחנית של יסודות חתרניים ניתן לעקור משרש אך ורק תוך שיתוף-פעולה מצד האוכלוסיה. שיתוף-הפעולה הזה, ברצון או שלא ברצון, לעולם לא יהא שלם, כל עוד לא יוברר לערביי ארץ-ישראל, לערביי השטחים המשוחררים, באופן המוחשי והחזותי ביותר, שאנו נש-ארים בתבלי הארץ הישנים-חדשים לתמיד, לא רק כתיירים ואף לא רק ככובשים, אלא כמתנחלים.

אדוני השר, הארץ האהובה הזאת הנתונה עתה לנו זועקת לאיחודה מחדש. כל יום נוסף של מחדל, כל ש-בוע וחודש שחולפים ללא תנופת התנחלות ממלכתית, נושאים עמם חטא בל יכופר כלפי עצם הקיום היומי, ואולי אף אבדן שעת הכושר האחרונה לייצב כאן את חיינו על יסודות עמוקים בני-קיימא.

אנו תובעים להעמיד לסדר-היום של מליאת הכ-נסת את הנושא הזה, כי הוא הנושא החשוב, החיוני ביותר, הגורלי ביותר העומד על סדר-יומה של האומה.

ובצמוד אליו, חברי הכנסת, תרומה ישראלית לשי-קום הפליטים הערביים.

עבדול-עזיז זועבי (מפ"ם) :
איפה?

שמואל תמיר (המרכז החופשי) :

אופייני הדבר שהבוקר הודיע „קול ישראל“ ששליטי ערב אינם מעוניינים השנה, כמו בשנים קודמות, בהע-לאת הנושא הזה החוזר ונשנה על סדר-יומו של האו"ם. האינטרס של נאצר ואתאסי הוא שהערבים הללו, הפ-ליטים הללו, יישארו במחנות שלהם, יישארו כמוקד של סבל, מרירות ואיבה. האינטרס של ישראל, ושל הפ-ליטים, ושל ערביי ארץ-ישראל, הוא בשיקומם. אנחנו חוזרים חוזר ופנה מעל כל הבמות ותובעים משא-ומתן ישיר עם נאצר, אתאסי וחוסין. אולם כשיש לנו אפ-שרות של הידברות ישירה עם ערביי ארץ-ישראל, לא לצורך הקמת פלסטין כפי שקראתי הבוקר, ולא עם נכבד פלוני או אלמוני, אלא עם כל ערבי וערבי היושב פה אתנו — ההזדמנות הזאת למשא-ומתן ישיר, לחיים בצוותא, עליה אנחנו עוברים לסדר-היום ומח-מיצים אותה. הלא כמו ידינו אנו מסגירים את ערביי ארץ-ישראל ואת הפליטים לנאצר ולאתאסי. כשאננו מטפלים בבעיית הפליטים, או כשאנו מתנים את הטיפול בה בהסדר שלום — אנו מקנים סמכות לנאצר ולאתאסי וחוסין על הערבים האלה, וקובעים כי דובריהם הם שליטי ארצות ערב. באיזו זכות? אינני רוצה להיכנס לכל הבעיה כיצד נוצרה בעיית הפליטים. אנו יודעים את העובדות, ומדגישים את האחריות של מנהיגיהם ומנ-היגי הארצות האויבות לגורלם. אבל, בסופו של דבר, אין זה מעלה ואינו מוריד.

העם היהודי חייב להיות רגיש, יותר מכל עם אחר — ואינני עושה כל השוואות — לנושא של הפליטים. האומה הזאת, הישראלית, קמה בעזרת גל האהדה שזכינו לו כשהיינו פליטים. ושוב, אינני עושה כל השוואה אבל כיצד אנו קמים לנושא הזה, הכאוב, האומלל והמ-סוכן גם יחד? אנו חייבים לנהוג בארץ הזאת מנהג בע-

שלום יציב ובר-קיימא, שלום בכלל, לא ייכון בין מכתבים ונכונים, אלא בין שווים ושווים. נקודת-המוצא של המנצח במלחמה, במלחמה צודקת במיוחד, צריכה להיות רוחב-לב וראיית העתיד. ארץ-ישראל השלמה היא מולדת של שני העמים, ושורשיהם ההיסטוריים וחזיוניהם האקטואליים הם שווים, ועלינו לכבד אותם, אם אין אנו רוצים להיות כובשים וזרים לא רק לפי התעמולה האנטי-ישראלית העוינת, אלא למעשה.

השטח כפוף לשלום ולא להיפך: כל הדיבורים המפוזרים על גבול "היסטוריה" או גבול "טבעי", אשר למענו טורחת הצעת חבר-הכנסת תמיר, הם הרפתקה מבחינת אינטרס השלום, מבחינת מצבה הקונקרטי והריאלי של מדינת ישראל, שאינו מזהיר כלל וכלל, כפי שרוצים לתאר אותו אלה אשר ראשם נסתחרר עליהם בעקבות הנצחון במלחמת ששת הימים. זכות ההגדרה העצמית היה היסוד לכינון מדינת ישראל וזכות כזאת מגיעה גם לעם הערבי הארץ-ישראלי, אשר את תחומו מנסה המציע להצר על-ידי הקמת התנחלויות.

כמובן, הרבה תלוי בשליטים הערביים, אך גם בשליטי ארצנו, אם מוקדם יותר או מאוחר יותר יבואו על פתרונו עניין השטחים המוחזקים כחלק של הסכם שלום, בו יותוו גבולות קבע מוסכמים בינינו לבין שכנינו. אך כל עוד לא בא הפתרון — השטחים הם מוחזקים והוא לא. על אחת כמה וכמה נכון יהיה הדבר, אם הממשלה תבוא לידי המסקנה כי עליה להפסיק את המדיניות של "שב ואל תעשה" ותנסה להידיבר עם נציגות נבחרת של העם הערבי הארץ-ישראלי בשטחים המוחזקים, על יסוד זכות ההגדרה העצמית שלו.

השטחים שכבש צה"ל נגבשו בתהליך מלחמת התגוננות של ששת הימים. הכיבושים היו הכרח כדי להסיר את איום הכיתור הצבאי וההשמדה מצד שליטי הארצות הערביות. הם היו אמצעי ולא מטרה בפני עצמה. אין זה מוסרי, אין זה חוקי, אין זה הגיוני, אין זה אחראי להתייגר למטרה של מלחמת ששת הימים ולהכליל כיבושים זמניים באופן שרירותי בתחומי מדינת ישראל. בידועין או בלא יודעין, גישה כזאת של "ארץ-ישראל השלמה" מזמינה מלחמת נקם ערבית. אך עם ישראל רוצה בשלום והשלום יקבע על-ידי יחסי העמים, על-ידי יחסים של שוויון, ולא של תכתיב או של עובדות מוגמרות.

דחיית הצעת חבר-הכנסת תמיר על ההתנחלויות, היא דחיית של הצעה אשר משמעותה היא אחת: הנציחת מצב האכזבה וסכנתה במלחמה בינינו לבין הערבים. כל צמאי השלום בארצנו וידענים, או צריכים לדעת, כי את השלום אפשר יהיה לכבוש, במוקדם או במאוחר, רק על יסוד הזכויות הצודקות של שני הצדדים, רק על יסוד המאבק כיום לביצוע מלא וכן של החלטות מועצת הבטחון, אף אם היא לקויה בנקודות מסוימות. אני ואפסי עוד" הוא יסוד למלחמה, אך לא לשלום.

הצעת חבר-הכנסת שמולאי תמיר היא הצעה להתחיל בהדרגה בסיפוחים טריטוריאליים, אך כל בר-דעת מבין כי סיפוח שלום הם תרתי דסתרי. צו השלום והעתיד הוא צו ההתנגדות הבלתי-מתפשרת לסיפוחים טריטוריאליים של השטחים המוחזקים.

לאור הדברים האלה, אני מציע להסיר את הצעת חבר-הכנסת תמיר מעל סדר-היום של הכנסת.

ייקבעו בחווי שלום שאנו מוכנים לנהל עליהם משא ומתן ישיר. ועד לכינון השלום נוסף לקיים במלואו את המצב של הפסקת-האש. זוהי העמדה שהכנסת סמכה את ידה עליה.

אשר למדיניותה של הממשלה בשטחים המוחזקים — הנושא נדון באופן שוטף בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

לגבי המגעים עם חוגים ערביים — המצב העובדתי איננו כפי שהצטייר מדברי חבר-הכנסת תמיר. אני מסכים להערכתו לגבי חשיבותה של הבעיה. דווקא משום כך נדמה לממשלה בשלב זה כי דיון בוועדה הולם יותר את הסוגיה מאשר יכוח במליאת הכנסת.

לכן אני מציע להעביר את הדיון לוועדה המתאימה.

הי"ר מ. סרדינס:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מיקוניס להצעה.

שמואל מיקוניס (מק"י):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני מציע להסיר את הצעתו של חבר-הכנסת תמיר מסדר-היום של הכנסת — את ההצעה בדבר התנחלויות ישראליות בשטחים המוחזקים. חבר-הכנסת תמיר צירף להצעה הזאת גם את שאלת שיקום הפליטים הערביים. שאלת שיקום הפליטים הערביים היא אחת השאלות הריניות הנמצאות בתחום מאבקה של מפלגת הקומוניסטית למען פתרון החיובי. אבל הצירוף הזה בהצעתו של חבר-הכנסת תמיר הוא, לדעתי, צירוף מלאכותי. הוא למעשה מחפש אליבי "דמוקרטי" להצעה האנטי-דמוקרטית הראשונה שלו. היא לא רק אנטי-דמוקרטית — היא מנוגדת לאינטרס השלום.

התנחלויות ישראליות בשטחים המוחזקים, פלוס שיקום הפליטים הערביים — זה תרתי דסתרי; האחד עומד בסתירה למשנהו.

המאבק נגד ההיסטוריה המאורגנת של מה שמכונה "התנועה למען ארץ ישראל השלמה" היה חלש עד היום. אך יחד עם זה, האינסטינקט הבריאי של הציבור הישראלי הולכי להתנגדות להרפתקנות הזאת, מתוך רצונו בשלום. ההצעה הזאת של חבר-הכנסת תמיר היא נסיון להדביק בהיסטוריה כזאת את הכנסת ולשוות לה משקל פרלמנטרי.

מחשבה מדינית שקולה ואחראית, הרואה בשלום ובבטחון של מדינת ישראל מטרה עליונה, היא החייבת להנחות את הכנסת לדחות באופן מוחלט את ההצעה הזאת. כבר ידברתי על החיבור הזה של ההתנחלויות עם שאלת הפליטים. הנסיון להקנות אליבי "דמוקרטי" לסיפוח שטחים למעשה, ללא כל משא ומתן עם הערביים; הנסיון הזה ליצור עובדות מוגמרות — מה לזה ולעניין הבורע של השלום, שהוא עניינו הבורע של עם ישראל?

מי שאומר שהוא רוצה בשלום — וגם חבר-הכנסת תמיר מדקלם לא מעט על רצונו בשלום — מי שאומר שהוא רוצה בשלום ללא ויתורים, ללא שדרה — אינו רוצה בשלום. מי שאומר שהוא בעד שלום, ויחד עם זה מופיע בעד סיפוחים טריטוריאליים או בעד הרחבת הריבונות הישראלית על ארץ-ישראל השלמה — אינו רוצה בשלום. זהו דיבור על שלום, אבל אין לזה כל שייכות לשלום.

היו"ר מ. סרדינס :

האם בעל ההצעה מסכים להצעת שר החוץ להעביר את הצעתו לדיון בוועדה?

שמואל תמיר (המרכז החופשי) :
אני מסכים.

היו"ר מ. סרדינס :

לפנינו שתי הצעות: (א) להעביר את הצעת חבר-הכנסת תמיר לדיון בוועדת החוץ והבטחון; (ב) להסיר את ההצעה מסדר-היום. נצביע על ההצעות זו מול זו.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את העניין לוועדת

החוץ והבטחון — רוב

בעד ההצעה להסיר את העניין

מסדר-היום — מיעוט

נמנעים — 1

ההצעה להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש) :
אבקש רשות להודעה כנמע.

היו"ר מ. סרדינס :

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. לא יכולתי להצביע נגד הצעה הכוללת את יישוב הפליטים, דבר שאני דוגל בו בכל לבי. לכן, לא הצבעתי נגד הצעת חבר-הכנסת תמיר, למרות שאני מסכים לכל מלה שאמור עליה חבר-הכנסת מייקוניס, מתקומם נגד כל מלה שאמור חבר-הכנסת תמיר, ונרעד מהצעת שר החוץ להעביר הצעה זו לדיון בוועדה. זהו שלב בהידרדרות הממשלה לעבר חסיפות המעשי.

צריך להיות ברור לכול שהתנחלות פירושה — סיפוח; וסיפוח פירושו — הכרות מלחמה על העולם הערבי, הכרות מלחמה על העם הפלשתינאי. קיבוץ אחד שיוקם,

ישוב אחד שיקום בשטחים האלה — זוהי הכרות מלחמה הדת-סכנות.

דבורה נצר (המערך) :

אדם שנמנע, אין לו דעה. אתה מביע דעה.

אורי אבנרי (העולם הזה — כוח חדש) :

אני יודע מה הן זכויותי.

התיישבות באזורים אלה היא הכרות מלחמה על ערביי פלסטין, מעלה לעיניהם איום של גירוש מן הארץ, ויהיו הדיבורים כאשר יהיו. זוהי עזרה ישירה לאנשי „אל-פתח“, המנסים היום להשתלט על ערביי ארץ-ישראל, כדי לפתוח במלחמת-גרילה נרחבת נגד מדינת ישראל.

יעקב כץ (פועלי אגודת ישראל) :

אתה „אל-פתח“ בדעה אחת.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש) :

לא במקרה פתח חבר-הכנסת תמיר את דבריו בפ-סוק מספר יהושע. יהושע לא שיקם פליטים. יהושע בא לארץ לשם התנחלות תוך השמדת האוכלוסיה של הארץ. מי שמסתמך היום על ספר יהושע, רומז בגלוי לאן מכוונים הדברים.

שמואל תמיר (המרכז החופשי) :

אתה יכול להפוך שחור ללבן. אתה לא תדבר על השמדה. אתה קראת למשה דיין ולי בסוף מאי: מחרחרה מלחמה.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש) :

אותם המטיפים לסיפוח, לא התפרסמו בעבר כל-ימים למען זכויות ערביי ישראל, כאשר המיעוט הערבי היווה רק 12% של האוכלוסיה. עכשיו אתם מדברים על מדינה שבה יהוו הערבים 35%, ותוך שנה 45%, ותוך עשר עשרים שנה — רוב. אתם רוצים כי נאמין לכם שאתם רוצים לתת להם שוויון-זכויות?

שמואל תמיר (המרכז החופשי) :

אל תאיים.

2. המשך הרדיפות וההתעללות ביהודים בארצות ערב בעקבות מלחמת ששת הימים**היו"ר מ. סרדינס :**

אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת האו"ם: המשך הרדיפות וההתעללות ביהודים בארצות ערב בעקבות מלחמת ששת הימים. רשות הדיבור לחבר-הכנסת סת האוזנר.

גדעון האוזנר (המפלגה הליברלית העצמאית) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. מאז מלחמת ערב-ישראל נתונים היהודים בארצות השכנות ליסורים, לרדיפות ולהתעללויות. תחילה בא גל של התנפלויות ורציחות של אספסוף, שפרץ למשכנות היהודים וקצר עשרות קרבנות בערי ערב. זו היתה שפיכת כעס אין-אונים על יהודים חסרי מגן, כנקמה על המפלה הצבאית. לאחר מכן באו בלהות תכופות של מאסרים, הסתה ורדיפות. אך בכך לא נתמלאה הסאה. רדיפת היהודים, הפ-

לייתם והפרכתם לאזרחים גטולי זכויות ונחותי דרגה הפכה למדיניות רשמית, המקובלת כבר בכמה ארצות ערב הלכה למעשה. באחדות מהן גם נחסמו דרכי היציאה ליהודים נרדפים, כדי לשמור אותם כבני ערובה ושעיר לעזאזל, שאפשר יהיה להטות את זעם ההמונים המשושים כלפיו, זה הופך כעת למצב של קבע.

לפי ידיעות המגיעות לעולם החופשי, שאין להטיל ספק במהימנותן, כלואים עדיין מאות יהודים בכלא אבו-זעבל בקהיר, הנודע לשמצה, במרתפי העינויים ובשיטות הוועה שלו. זה המקום בו התמחו הסוהרים המצריים, מפי מדריכים גרמניים נאציים, בשיטות „טיפול“ באסירים. משם מוסיפות להגיע ידיעות אימים על יהודים כרותי אצבעות, שסועי אברים, שרופי גוף, דקורים ומוכים. מאות אנשים מוחזקים בכלא אל-ברגה של אלכסנדריה

חשות, האלם והגיתוק, ששליטי ערב הטילו על שרדי
הקיבוצים היהודיים בארצותיהם.

ראוי לציין, כי כל פעולות היכויו הללו צמחו גם על רקע אידיאולוגי. הערבים, ובעיקר המצרים, מיתחו במשך השנים האחרונות טיעון רעיוני אנטי-יהודי, שמגמתו לתת צידוק וביסוס לאפליה ולרדיפות, ממש כמו שעשו הנאצים. הדבר הרג מומן מתחום הוויכוח המדיני עם ישראל ועם הציונות, ועבר בארצות ערב להשמצה גסה של העם היהודי כולו. ספרות אנטי-יהודית קלאסית מופצת שם בתמיכת הממשלה באופן סדיר ומשמשת חומר לימוד בבתי-הספר. מצרים וארצות ערב אחדות הן היום הארצות היחידות בעולם המצדיקות באופן עקרוני את ההשמדה שהשמיד היטלר את היהודים ומסביר רות אותה כמעשה צודק ומוסרי. בראיון אשר נתן דודו של המלך חוסיין, שהוא גם סגן מפקד הצבא הירדני, שרף נאצר, לכתב של עתון „דז שפגל" ב-3 ביולי 1967 — אני מחזיק את הגליון בידי — אמר שרף נאצר את הדברים האלה, שאני מצטטם פה מלה במלה: „מאז ימי היטלר אנו הערבים מעריצים את הגרמנים. אנו באמת מעריצים אותם מאז באופן ממש".

בניגוד לרוח הפיוס האקומנית שמתחילה לנשוב בעולם הנוצרי, מתפשטים כמה מראשי האיסלם בסיס דתי-לאומני לשנאת היהודים, על מנת להעניק לאיבתם צידוק שמקורו כביכול באמונה. מצאנו קטעים רבים ברוח זו בספרי הלימוד אשר נפסלו לשימוש ברצועת עזה ובמקומות אחרים.

אדוני היושב-ראש, העם בישראל מוועד עד עומק לבו מרדיפות היהודים בארצות ערב. אנו יודעים כי הממשלה נקטה כבר אמצעים. גם הצלב האדום ומוסדות בין-לאומיים וארגונים אחרים מטפלים בכך. מובטחני שהממשלה תוסיף לתבוע מארגונים אלה, המטפלים בזכויות האדם, שיעשו להפסקת הרדיפות, יבטיחו את שחרור האסירים מבתי-הכלא, וגם יביאו לפתיחת שערי ההגירה בפני הרוצים בכך.

מן הדין הוא שגם הכנסת תיתן דעתה על הנושא ותדון בו, וזאת אני מציע.

3. מצב היהודים בארצות ערב

שלה, ואף נרשמו לזכותם במשך כל הדורות הישגים רבים שהיו ליסודות רבי-ערך מבחינה מדינית, חברתית וכלכלית. היהודים היו שם בתרבותם ובהשכלתם, בחריצותם ובכוח התמדתם, לחלוצי הקידמה, אשר השפיעו ללא ספק על קידום סביבתם. לכל הדעות היו היהודים לכרכה בארצותיהם ואף היו יועצים נאמנים לשליטי ערב מראשית האיסלם ועד הדורות האחרונים.

כל חבר בני אדם היה חייב להכיר טובה למיעוט כלשהו בקרבו על נאמנותו ומסירותו לעניי הכלל, אך לא כן קרה אצל הערבים כלפי המיעוט היהודי בארצותיהם. כפוי טובה היו הערבים, ובעיקר בדורות האחרונים. במשך דורות היה המיעוט היהודי השקט נרדף בהיותו יהודי, רדיפות אשר התעצמו בכל עת שקיבלה ארץ ערבית נוספת את עצמאותה המדינית.

בנוסף לשנאה המסורתית התפתחה לצערנו שנאה

בתנאים בלתי-אנושיים. בני משפחותיהם של כל האסירים נתונים לחרפת רעב, כי נושלו מכל מקורות הפרנסה. כל חטאם של יהודים אלה הוא בכך שנוולו יהודים. לא הוגשו נגדם משפטים, לא הועלתה נגדם אשמה ולא יוחס להם כל דבר עבירה.

בעיקר חיים שרדיה של האוכלוסיה היהודית של בבל בפחד מתמיר. המאסרים מתחדשים שם גלים גלים ומשמישים מקור לסחטנות רשמית ולשוחד בלתי-רשמי. כדי לנתק אותם מאפשרות של מגע וקשר בינם לבין עצי-מם ובינם לבין העולם, נשללה זכותם להחזיק במכשירי טלפון. ייזכר כי שלילת הזכות להשתמש בטלפון היתה אחד מאמצעי הרדיפה הראשונים של הנאצים כפתיחה ל„פתרון הסופי". לפי הידיעות המגיעות עומדים לנתק את בתיהם של יהודי עירק גם מאספקת חשמל ומים. נא-סר עליהם לצאת מהמדינה. העתונות העירקית — כגון העיתון „אל סאורה אל ערבייה" ואחרים — תובעת בגלוי להעמיד את היהודים באופן רשמי, ובכוח החוק, במעמד של אזרחים נחותים ולהחרים את רכושם. שערי היציאה נחסמו בפני יהודי עירק. המדינה איננה מרשה להם להגר ולהיחלץ מהרדיפות. נציגי הצלב האדום הבין-לאומי הודיעו כי יהודי עירק מבוהלים עד כדי כך שמסרבים הם אפילו להיפגש עם שליחיו של הארגון הבין-לאומי.

סבל ויסורים הם מנת חלקם של יהודי סוריה המדוירים בדמשק, בחאלב ובקמישלי. היהודים נפחדים עד שהם מסתתרים בבתיהם עם דת החשיכה ומפחדים להיראות בחוצות. גם עליהם נאסר לצאת את המדינה ואפילו לנוע בתוך המדינה. אחרי תקופה ממושכת של עוצר בית בקמישלי, שהביא את כל הקהילה שם לחרפת רעב, הגיעו לאחרונה ידיעות על התעללויות, שריפת תפילין ותשימישי קדושה אחרים, ואווירה של פחדים ואימים, שהשיטון הסורי מטיל עליהם.

כלפי חוץ מכחישים נציגי מדינות ערב את הידיעות על הרדיפות. כאשר נציג ממשלת ישראל באו"ם העלה את הנושא לפני זמן-מה, הכחיש נציג סוריה שבכלל מצויים יהודים בקמישלי. המצרים והסורים פתחו אפילו לאחרונה במערכה עתונאית להכחשת כל הידיעות הללו. אך האמת פורצת מדי פעם בפעם בזעקה מבעד למסך ההכח-

היו"ר מ. סרדינס :

באותו נושא הצעה לסדר-היום מטעם חבר-הכנסת פתל. רשות הדיבור לחבר-הכנסת פתל.

דוד פתל (המערך) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. הנושא אשר נאלץ אני להעלותו מעל במה נכבדה זו אינו בתחום השפעתו הישירה של גורם ישראלי כלשהו, אך בלי כל ספק חייב להיות בתחום דאגתו של כל אדם ושל כל המין האנושי, ובמיוחד מובנת חדתנו אנו היהודים לכל תופעה של הפליה גזעית.

יהודים אזרחי ותושבי מדינות ערב, שאבותיהם ישבו בארצות אלה בטרם נולד האיסלם ומאות שנים לפני הכיבושים המוסלמים בארצות המרחב, נמצאים היום תחת משטרי דיכוי ומאיימת עליהם סכנת השמדה. במשך דורות רבים עמלו שם היהודים כבני אותן ארצות ושירתו נאמנה את החברה המקומית ואת האינטרסים הכלכליים

המוסלמית הכללית שהתכנסה שם, האומרת: כל יהודי ארצות ערב חשודים בהשתייכות לתנועה הציונית, ויש לראותם כלוחמים באיסלם, על כן צריך לשלול מהם את „החסות“, וחובת הממשלות המוסלמיות לראות ביהודים אלה אויבים מושבעים. רבותי חברי הכנסת, זה הוא שלב מתקדם נוסף לשנאה המודרנית אצל הממשלות, „המת-קדמות“ בארצות ערב, אשר מסיח את דעת השליטים ממידות אנוש ומההגיון הפשוט ומשכיח אפילו את מידת הסובלנות שביסודות האיסלם.

יהודים חפים מפשע מובלים למחנות מעצר ולבתי כלא של פושעים, ומוחזקים בהם בתנאי עינויים והשפלה באשמת יהדותם. אשמות שוא מיוניות טופלים על „היהודי“ אחד מובל לחקירה בעיקר על שהעז לפתוח את בית המסחר ולבצע עסקה מסחרית. השני מובל למאסר על שלא העז לפתוח את חנותו; סטודנט יהודי מוכנס לתאי העינויים כדי לחקור אותו על „סוד“ הצטיינותו בלימודים, וסטודנטית יהודיה מתענה בבית הכלא של פושעים באשמת היוותה למתנדב באיגודיסיטה מסויימת, אשמות לימודים מוזרות אלה עוברות בירושה מבנים לאבות ובגלגל מועמדים הורים לסבל ולהשפלה בידי השלטונות העירקיים.

הטלוויזיה העירקית מראה במדור מיוחד את היהודי כבוגד אשר חובה להתחקות על צעדיו. מכאן מבינים השבאב שבחוצות בגדד את הצו הניתן ויוצאים בהרג-שת מילי „חובה קדושה“ אל פתחי היהודים ועוקבים אחר כל אחד מהם, לאן הוא הולך ולאן הוא בא, ומפר-שים כל צעדיו בדמיון מפותח להפליא, כדי לתאר יהודי זה או אחר כעוסק בריגול ועל כן גורל הוא לתאי המעצר.

מרב קנאה ובחושך השנאה מובלים יהודים לחקירה על כי ברשותם מכונית אשר יכולה לשמש לריגול ועל כן בעלה מרגל הוא. באחד המקרים הועלתה אחת המכוניות באש, אבל בעליה עודנו בחזקת מרגל ומקומו על כן במרתף בתי האסורים.

וכן כל יהודי — לא חשובה הסיבה — מיועד הוא להגיע לאותו מקום חשוך, אפילו יותר מפעם אחת, לשם עינויים נפשיים וגופניים, שם הוא מקבל את כל המנות המחכות לו, ולבסוף גם הוא צריך לתת את המנה הנדרשת ממנו בכסף, בלי קבלה, כדי לחזור הביתה אם משחק לו המזל. אך מול זה אינו יכול להיות מנת חלקו של כל אסיר יהודי, ועל כן חלקם עודם מוחזקים זמן ממושך בידי מעניהם, עד כי קיים חשש רציני לחיי חלק מהם.

גם לילדים העירקיים גותנים תפקיד חיוני ב„מל-חמת קודש“ זו, בה הם מנפצים באבנים את שמשות החי-לונות בבתי היהודים. ומעל לכל ידם של אנשי החוק נטויה: לפי צו מיוחד מנתקים את קשרי הטלפון אל מעונות היהודים; בהוראות אנשי החוק מפטרים את „היהודים“, עובדי מדינה ותיקים, ולפי דרישת השלטונות מוציאים את היהודים מכל עבודה בחברות ממשלתיות ופרטיות; ובדי „הלוזין“ את העין בתורתם הגזענית מת-קנים פקידים ממשלתיים בגדד — אשר תפקידם הוצאת רשימות סחר — שלט במקום בולט לעין ועליו כתוב באו-תיות גדולות: כאן גותנים רשיונות לסחר חוץ, פרט לסו-חרים יהודים.

לפי צו ממשלתי מוקפאים רכוש היהודים ופקדונותיהם בבנקים, אך ב„חסד“ מתירים להם למשוך קיצבות זעו-

„מודרנית“, היונקת בשורשיה מקדקע השנאה הנאצית מימי שלטונו של היטלר, וכך בהמשך לרצח ששת מיל-יוני אחינו ואחיותינו באירופה ובהשפעת אותה תורה גזענית היטלרית אדורה, ערכו הערבים מאז מלחמת העו-לם השניה שרשרת של פוגרומים במיעוט היהודי. אזכיר אחד מהם, שהייתי עד ראייה לזוועזועות ולבושה הגדולה אשר הורידו זוועות אלה על האדם — כוונתי לפרעות ביהודי בגדד, שהיו בחג השבועות 1-2 ביוני 1941. הייתי אחד הניצולים מאותן פרעות כשהתנפלו המונים של ער-בי בגדד על יהודים חסרי מגן, ביום חגם, יום מתן תו-רה. גלי מתפרעים עצרו כל מכונית נוסעים ברחובותיה הראשיים של העיר וערכו טבח אכזרי בכל יהודי שישב בה; גלים אחרים של מתפרעים תפסו כל יהודי שהזדמן בדרכם. ועשו בו שפטים, עד אשר הוציא את נשמתו, בשיטות עינוי מיוחדות.

בדחף השנאה ובלהט הגזענות המשיכו המונים צמאי דם בהתפרצותם הפראית אל בתי היהודים. בעזרתה הפ-עילה של המשטרה העירקית רמסו והשפילו את שארית כבוד האדם שם, בבזיה, באונס ובהרג; זעקות שבר הבוק-עות שחקים עלו באותו ליל הטבח ממעונות היהודים והועקות התעצמו עם שריקות הכדורים אשר נורו על-ידי המשטרה בצרורות אל פתחי היהודים, כדי להקל על המון פרוע את הפריצה אליהם. כבמלאכת קודש עשו המונים אלה את מלאכתם נאמנה בבזות הרכוש, בהשפלת כבוד בנות ישראל ובהרג אכזרי של נשים, זקנים וטף.

מיד עם סיום „הקרב“ החד-צדדי עברתי „בשדה הקרב“ המר, המביש והמשפיל. התוצאה הייתה כ-3,000 קרבנות, ביניהם הרוגים ופצועים אשר השאירו מאחוריהם יתמות ושכול, ורק חלק של ההרוגים הובא לקבורה יו-דית, הן בקבורה בודדת והן בקבר אחים, מחוסר אפשרות זהוית כתוצאה מהתעללות הרוצחים. כמו כן נפרצו ב„מע-רכה“ זו למעלה מאלף בתים משותפים של יהודים וכאל-פיים וחמש-מאות בתים עסק אשר נשדדו כליל, וגם ארבעה בתי כנסת גדולים נשדדו וחיללו בהם את ספרי הקודש.

הנאציזם נוצח בסוף מלחמת העולם השנייה, אך גר-עיני השנאה הגזענית שזרעו בארצות ערב מצאו להם קרקע פוריה והמשיכו בהתפתחותם. כל שליט דאג להצ-מיח מהם עץ של שנאה גזענית אשר יחסה בצלו, מזעם המוני בני עמו; כל שליט ברצותו להביס את יריבו בחר בדרך הקיצונית יותר לשנאת היהודים; וכל רודן אשר חשקה נפשו בהתרחבות שלטונית אימפריאליסטית על ארצות האזור, מצא בתורת הגזענות כלי יעיל, מנוסה ובדוק, לשלהב את ההמונים ולהפנות אליו את מלא תשו-מת-לב עמי ערב בארצותיהם.

בלהטוית התעמולה של השליטים ובהתלהבות הה-מון משתתקים גורמים חיוביים אצל הערבים עצמם, שמי-אמין אני בקיומם ושנושאים בחובם אור במקום שנאה, אך בתנאים הקיימים לא מתגשמת שליחותם. בחושך השנאה של רודנים כבה כל זיק של אור המעז לנצנץ כאן ושם.

חברי הכנסת, באווירת מתחן של שנאה והשפלה חיים היום כמאה אלף יהודים בין החיים למות בארצות ערביות שונות, במצרים, בעירק, בסוריה, בלוב, באל-יזירה, במרוקו, בטוניסיה ובלבנון.

ביום 22 בספטמבר השנה, בשעה 14.00, נשמע קול מאיים מרדיו רבתי-עמון, המודיע על החלטת הוועידה

איה החופש? אבל קולם זה נחנק ולא נשמע, כי אין בכו-
חו לפרוץ את ההסגר של שליטי ערב.

על כן חובה כפולה ומכופלת עלינו, היהודים, להו-
עיק את העולם מירושלים בירתנו, ומעל במת האומות
המאוחדות, להשמיע באוזני העמים את זעקת בני המין
האנושי הנמקים תחת שלטון רשע של שליטים רודפי
בצע ושונאי אדם במדינות ערב.

מול המתרחש בארצות ערב חייב המצפון העולמי
בעירויות מיוחדת, בטרם יהיה מאוחר ובטרם יעמים המין
האנושי עליו עוד חרפה אחרי חרפת השואה האיומה
משלטונו של היטלר. העולם חייב להילחם בכל גזענות,
חד הוא אם של היטלר או של פרעה.

לפי הידיעות הממשיות להגיע אלינו, מתכוונים
כנראה הפעם שליטי ערב להחזיק את יהודיהם במתח
גבוה של רדיפות ופגיעות ממושכות, כפי שקיים היום,
ואין כל סיכוי הנראה לעין כי הרודנים יפסיקו או ירפו
מקרבנותיהם.

על כן מוצא אני לנחוץ כי יתקיים דיון בכנסת אשר
יהיה כצלצול בפעמוני-אזעקה למשפחת העמים, וגם
נחוץ לסכמו בהנהיית לפעולה דחופה של נציגינו בכל
מדינות העולם ובארגון האומות המאוחדות. דיון זה,
אם יישמע ואם יגיע לאוזני אזרחי המדינות הערביות,
עשוי אולי להיות לגורם המעורר מחשבה וחשבון-נפש
אצל הערבים עצמם, אצל המשכילים והחשובים שבהם,
וירגישו בגודל החרפה ובסכנת הגזענות, אשר סוף בעי-
ליה אבדון בכל הדורות.

היו"ר מ. סרדינס:

רשות הדיבור לשר החוץ.

שר-החוץ א. אבן:

אדוני הוישבר-ראש, כנסת נכבדה. אני רוצה להקדים
לדברי הערה חוקתית: הסכמת הממשלה לדון בבעיה
מסוימת בוועדה אין משתמעת ממנה קביעת עמדה
לגבי ההצעה או לגבי נימוקי המציע. הדברים אמורים
בהשתכחות המשונה שהשמיע כאן חבר-הכנסת אבנרי
לגבי סעיף שהועבר לדיון בוועדה. ליתר בהירות: את
נימוקי הסתייגותה של הממשלה מהדעות שהשמיע חבר-
הכנסת תמיר מעדיפה הממשלה להשמיע בוועדה ולא
במליאה; זוהי זכותה ואפילו חובתה לאזרחיותה.

ההצעה שגדונה עכשיו היא מסוג אחר. מאז מלחמת
ששת הימים נמצאים היהודים שנותרו במדינות ערב במ-
צוקה קשה. רבים נרצחו, מאות יהודים נעצרו על לא
עוול בכפם, בתי כנסת וחנויות נשדדו ונשרפו ועדיין גל
הרדיפה משתולל.

בעירק, בסוריה ובמצרים מוסיפים השלטונות להט-
נכל ליהודים, להצר את צעדיהם, לפגוע בפרנסתם ולהפ-
רע ליציאתם. מאות יהודים עדיין עצורים במדינות
אלה בתאונות חסרות שחר. מדובר בציבורים המוש-
רשים בארצות הערביות עוד מלפני האיסלם. מדובר
בקהילות שהעשירו את התרבות העולמית, ולבניהן חלק
מפואר בהקמתה ובקידומה של מדינת ישראל.

כפי שאמרתי באסיפת המליאה של העצרת הכללית
של האו"ם, יש מידה משוערת של אפליה בשתיקה הבין-
לאומית האופפת את הבעיה הזאת לעומת הדאגה הבין-

מות לצורכי מחיה, ואילו כספו ורכושו של היהודי אשר
הספיק רק לצאת את גבולות עירק, מוחרם באופן חוקי.
ברם רכוש הקהילה מוחרם על-ידי אנשי החוק בלי חוק, בכל
בכלל זה מוסדות בריאות, בתי תפילה ועוד. וכך, בכל
דרך ושיטה, חוקית ובלתי-חוקית, שוללת ממשלת עירק
את זכויות האדם האלמנטריות מהיהודים בהיותם יהודים.

אדוני הוישבר-ראש, בסוריה רע ומר מצב היהודים
הנמצאים בקמישלי, בחלב ובדמשק. כל הפיכה צבאית
וכל חילופי שלטון שם מביאים צורר של צרות חדשות
על היהודים: הסגר, מאסרים, הפחדה, השפלה, וגם פגי-
עות גופניות בחלשים ומחוסרי הגנה, בצורה של גלים
גואים ובלתי-פוסקים, פעם גואים יותר ופעם פחות.

חארת אליהוד בדמשק „נכבשה“ על-ידי פליטים
ערבים אשר תפסו את מירב ומיטב הדירות והחדרים בכל
בית, והוחרו רק חדר מכל בנין למגורי משפחה יהודיה,
הנמצאת כמושפלת ומוסגרת בידי הפולשים השולחים
ידם בכל אשר הוא יהודי. כל זה בנוסף לגזירות המשטר,
השולל מהם כל עבודה והמטיל עליהם חרם כלכלי עד
כדי מחסור רציני בפרנסה, היוצר בעיות קיום של יום-
יום. במצב דומה ואולי גרוע יותר נמצאים יהודי קמישלי
וחלב.

חברי הכנסת, בגלל אופי המשטר וטיבו בארצות
ערב אין אנו מסוגלים לקבל אינפורמציה מלאה ובזמן
על הקורה לאחינו שם, על כן רק במאוחר נודע לנו על
האסונות אשר היו בלוב לאחר מלחמת ששת הימים, שם
נשחטו משפחות יהודיות שלמות מבלי שייודע מקום קבו-
רתן, ורכוש יהודי גדול נשרף והושמד על-ידי המון מת-
פרע.

וממצרים החרידונו הדיווחים - שהגיעו במאוחר -
על מחנות ריכוז בשמירתם ובניהולם של אנשי גיטאפו
מגדמניה הנאצית לשעבר, על מאסרים בתנאים בלתי
אנושיים, בצפיפות ובמתח, ברעב ובצמא, ואומרים להם
מעניהם שם: מוטב שתמותו כך מאשר מגוים.

בבתי סוהר מצרים מתבצעים זוועות נגד יהודים
חפים מפשע - כוויות, עקירת שיניים, הוצאת ציפורניים
וגם מעשי סדום. גרוע מכל מצב היהודים האסירים באבו-
זעבל שבקרבת קאהיר. בית סוהר זה מיועד בדרך כלל
לפושעים מסוכנים אשר נידונו לחקופות מאסר ממושכות
לעבודות פרך, לשם הוכנסו מאות יהודים שאין ידיעה
על מצבם וגורלם, וקיים חשש בלב כי לא כולם נשארו
בחיים והאחרים נותרו כשלדי אדם, גם הנשים אשר לא
נלקחו למאסרים סובלות בדירותיהן מחרפת פחד והט-
דה, כמעשה יום-יום.

רבתי חברי הכנסת, לאחר עלייתם של שבע-מאות-
וחמישים אלף יהודים מארצות ערב לישראל נותרו כיום
בכל ארצות אלה כמאה אלף. כל אחד מהם וכולם יחד
נתונים בהסגר, ובתיאורו המתון של חזיר אשר שהה
בחת מארצות האזור נאמר: על היהודים שם מאימת
סכנת השמדה רצינית, וכעת הם על סף יאוש והתמו-
טטות עצבים.

הנדרפים בארצות ערב בגלל יהדותם ובהתאם לכ-
ללי הגזענות זועקים זעקה אילמת ופונים בכבליהם ומ-
כלאם אל כל עמי העולם, שלא יחרישו, שלא יעמדו מג-
גד, שלא יקלו ראש גם הפעם, וקוראים: איה מצפון אנוש.
איה מגילת אדם, איה הצדק והמוסר, איה זכות האדם,

ולא תחסוך כל מאמץ כדי להניע לפעולה יעילה את הגורמים הבין-לאומיים המסוגלים לסייע להקלת מצוקתם של אחינו היישובים במדינות ערב. אינני בן-חורין למנות לפני הכנסת את הצעדים שנקטנו או הפעולות שנעשו והנעשות על-ידי ממשלות אחרות וארגונים בין-לאומיים למען יהודי ארצות ערב. הפעולה היתה רבת-היקף, היא נמשכת והולכת, והיא לא היתה עקרה לחלוטין. אנו קרוי עים בין רצון להודיע לציבור על פעולות והתפתחויות אלה ובין הדאגה לחייהם ושלומם של יהודי ארצות ערב. ברור כי הדאגה לחייהם ושלומם חייבת להכריע.

אני מציע איפוא שיתקיים דיון על נושא זה בוועדת החוץ והבטחון, ושם אעמיד לרשות הוועדה את הידיעות המפורטות שבידינו, ואפרט את כל הפעולות שנעשו בעבר, על תוצאותיהן. לאור הדיון בוועדה תקבע הממשלה את עמדתה לגבי הודעה או דיון בכנסת.

היו"ר מ. סרדינס:

האם מסכימים חברי-הכנסת האונגר ופתל להצעה להעביר את הצעותיהם לוועדה?

גדעון האונגר (המפלגה הליברלית העצמאית): כן.

היו"ר מ. סרדינס:

אנו עוברים להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את ההצעות לסדר-היום של חברי הכנסת ג. האונגר ד. פתל לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

לאומית המתמדת לגורלם של פליטי המלחמות שניהלו מדינות ערב נגד ישראל.

ממשלות ערב אינן מגלות נכונות לשתף פעולה עם ארגונים בין-לאומיים שביקשו לעזור ליהודים מטעמים אנושיים. טענתן של ממשלות ערב היא כי היהודים הם אזרחים של מדינותיהן וכי ענינם נוגע אך ורק לממשלו-תיהן. בטענה זו נאחזות הממשלות הערביות כדי לפגוע ביהודים ולמנוע מהם עזרה וסיוע. יש כאן גם התנכרות מפורשת לסעיפי מגילת האו"ם הנוגעים לזכויות האדם. פגיעת מדינות ערב ביהודים נעשית בהם כאור-חיים חסרי מגן.

בעירק אסורים בבתי-כלא עשרות יהודים הנתונים לתנאי מעצר קשים ביותר. מדי פעם נערכים מעצרים בקרב היהודים לשם סחיטת שוחד. הטלפון, המים, החשמל והגז הופסקו לבתיהם של יהודים. רוב היהודים כלואים בבתייהם וגמציאם תחת ביקורת מתמדת. חנויותיהם של היהודים סגורות והממשלה אינה מאפשרת את פתיחתן.

מצבם של יהודי סוריה היה חמור מאד גם לפני המתיחות ולפני הקדבות. הם חיו בתנאי גיטו ודיכוי שלא היה דומה להם בכל מדינות ערב. מצבם החמור של היהודים בסוריה מוסיף להיות חמור כפי שהיה. היהודים חיים בפחד קשה ונתונים לרדיפות הן מצד השלטונות והן מצד האוכלוסייה. השלטונות מונעים מהם לפתוח את חנויותיהם ולערך קניות. מדי פעם פוקדת את היהודים מצוקת רעב קשה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, למרות המגבלות העומדות לפניה לא חסכה ממשלת ישראל, אינה חוסכת

4. אפליה בחלוקת קרקעות המדינה

היו"ר מ. סרדינס:

אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת אבניאל: אפליה בחלוקת קרקעות המדינה. רשות הדיבור לחברי-הכנסת אבניאל.

בנימין אבניאל (גח"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. פרשת החכרת האדמות בעמק איילון זרקה אור מדאיג מאד על הנעשה בשטח חלוקת מקרקעי המדינה או החכרת מקרקעי המדינה.

אינני מוכן להזדהות עם ההאשמה שהטחו עשרים מושבים מעל דפי עתון "דבר" כלפי האחראים במשרד החקלאות וכלפי השר, ש"העדיף בגלוי וביוזעין את הקיבוצים על פני המושבים". אינני מוכן להזדהות — כי לא בדקתי זאת — עם ההאשמה מפי מוזכר אגדת המושבים, הטוען שנעשית אפליה מתמדת ומתוך נטיה בלתי-אובייקטיבית. החשדה המורה מאד.

אבל גם אם לא אודה ברגע זה עם הדברים האלה, בכל זאת המצב כשלעצמו מעורר חרדה. כשאני משווה את מכסת הקרקע והמים שבידי עשרים מושבים בפרוץ דור ירושלים לעומת שלושה קיבוצים, אני מגיע לדבר שאיני יכול לתפוס אותו ולהבינו. למשל, לגבעת יערים, הוקצבו 11 דונם ליחידת משק. בפועל יש שם 64 יחידות, בסך הכל 704 דונם קרקע ל-474 נפשות. לעומת זאת, לשלושה קיבוצים, עם 400 נפש, יש 17,015 דונם קרקע.

לעומת 64 יחידות יש שם 132 יחידות. לעומת 11 דונם ליחידה — יש שם 160 דונם ליחידה. ואין זו דוגמה יחידה.

בנס-הרים יש 327 נפשות. אם נצרף את זה לגבעת יערים, נגיע ל-801 נפש, עם 1,254 דונם, לעומת 17,015 דונם ל-400 נפש. איפה הצדק שבדבר?

נניח שהדבר הזה כבר נקבע. עכשיו, שקיבלנו שטח של 16 אלף דונם — ובעניין זה, כך טוענים, יש פלוגתה, כי עיבדו חלקים, ויורדים ל-13 או 14 אלף דונם גוספים, חדשים, שאיש לא עיבד אותם — מדוע לא נשתמש באדמות אלה כדי להשלים את המכסה החסרה לדלים דווקא? אין צורך כיום ללמד זכות על כל צורות ההתיישבות שלנו, החל בהתיישבות הפרטית וגמור בהתיישבות המושבית והקיבוצית. כל אחד וחכיותו, ואיש אינו שולל אותן, להיפך. אבל אחת המעלות הגדולות של גי-שתנו היא שאין אנו כופים, כך טוענים, ולא נכפה צורת התיישבות ואורח חיים זה או זה. יש אצלנו מקום לכל מיני צורות, וכל אחד צריך למצוא את הטוב שבאורח חייו.

ל-34 מושבים בפרוודור ירושלים יש בממוצע מכסת מים של 394 אלף קוב, ולעומת זאת ל-6 קיבוצים באותו המקום יש מכסת מים ממוצעת של 852 אלף קוב. וכל היישובים האלה צעירים. וביחס לקרקע — לאותם 34 מושבים יש 940 דונם קרקע, ול-6 קיבוצים צעירים — 1,720 דונם, באותו המקום.

מכסות קרקע ויותר מכסות מים וגם אדמה טובה יותר. אדרבה, בדקו את הדברים.

כאשר כבר החליטו על חלוקה כזו, באה ועדת ערר ותיקנה את הדברים. לא 5,000 דונם לאותם שלושת הקיבוצים, אלא 7,500 דונם; לא 9,000 דונם ל-20 המו"ר שבים שאין להם כל, אלא רק 6,500 דונם. והמעניין ביותר היא התופעה המוזרה והנוגה המזורזת שאינני יכול להבינם; מי הוא הקובע זאת? — שני עובדים בכירים, עם כל הכבוד שיש לי כלפיהם, ממשרד החקלאות. אין שם שום איש ציבור נוסף. והפיקטי ביותר הוא שאותו עובד בכיר הקובע בדבר יושב קודם בוועדת ההחכרה באינסטנציה ראשונה וקבע מה שקבע, והוא הוא שישב אחר כך בוועדת הערר יחד עם עוד איש אחד, חברו. היכן ראיתם מין ועדת ערר ציבורית כזו? היכן ראיתם מין שיפוט כזה?

אני יודע שהמרכז החקלאי התערב בזה אחרי שהיו סעדות בציבור ואחרי שתנועת המושבים פרסמה הודעה שאם לא תועיל פנייתה לא חברי הכנסת להעלות זאת כהצעה לסדר-היום, יפנו הם לבית-הדין הגבוה לצדק. תנועת המושבים פרסמה מודעות בעניין זה על דפי העיתונות כולה. אחרי מאמצים רבים נכנס המרכז החקלאי לעבי הקורה. בראשות חברנו הרצפלה, והשיג החזרה של אלפים דונם, נדמה לי, ואולי קצת יותר, והגיע לפשרה. אבל אותי מעניין לא רק הדבר הזה, אף שגם הוא מעניין כמובן, כי אותי מעניין לבדוק מה נעשה בשטח חלוקת מיליון דונמים וכיצד מחלקים אותם, מי קובע זאת, לפי אילו קריטריונים ולפי איזה צורך.

אומרים לנו כי זוהי חלוקה זמנית, ומכיוון שדבר זמני הוא, מה לך כי תצעק ותליץ? אדוני השר, אתה יודע כמוני שהרבה פעמים אנו עדים שאין דבר מתמיד יותר מדבר זמני, ואני יכול להביא כאן די דוגמות גם מחיי מדינת ישראל בעשרים השנים האחרונות כדי להוכיח זאת. זאת ועוד: אם סידור זמני הוא, אז מדוע לא יתנו זאת למי שהוא דל וחסר כל ואין לו אפשרות קיום והוא עומד לבדו מן הקרקע? נכון שיש צורך לתכנן מחדש. אדרבה, עשו זאת, אבל בינתיים תנו את הקרקע למי שאין לו די.

הופתעתי לטובה לשמוע — ואני מציין זאת לשבח — שדווקא קיבוץ נחשון הודיע למקרקעי ישראל כי היות והדבר זמני, הוא מוכן לכך שבינתיים יעבדו את הקרקע במשותף עם המושבים ועם נציגי הממשלה. דווקא נציג משרד החקלאות דחה את הדבר. דבר זה מורסם באופן רשמי ב-3 בדצמבר השנה ב"דבר", ואני רואית הכחשה בשם קיבוץ נחשון. פירוש הדבר שיש כאן דברים שקשה להבינם.

הכנסת תיטיב לעשות אם תבדוק פעם את כל הב-עיה, ללא מרידות ובלי כעס, טינה ושנאה, אלא לטובת הדבר. אם נכון הדבר ששר החקלאות, כפי שגונב לאוזני, מתכוון להציע כאן להסיר הצעה זו מסדר-היום של הכנסת ואף לא להעביר זאת לוועדה, אז עם כל הכבוד והענווה רצוני להשיא לו עצה שלא יעשה זאת, מכיוון שהדבר הסעיר יותר מדי את הציבוריות, והדבר שנתגלה מעורר דאגה וחשש שמא באמת העניינים טעונים תיקון. השר ייטיב לעשות אם יסכים לעריכת דיון על הנושא, או אם יסכים לפחות להעביר להצעה לסדר-היום לדיון בוועדה, כדי שזו תראה ותבדוק את הדברים.

מה שנעשה — נעשה. אבל אם אנחנו מקבלים אדמות חדשות, מדוע אין להשלים את המכסה? מדוע יש להגיד עיוות על-ידי הקפאת העוול שנעשה? מדוע לגבי קיבוץ, כשאניני יכול לתת לו את המכסה השלמה על-יד ביתו, מותר לתת לו את האדמה במרוחק-מה, ואילו לגבי ישובי פרודורז ירושלים — לא? כך אמר מר עוזי פיינרמן, מזכיר תנועת המושבים. ואם הוא מפרסם זאת מעל דפי "דבר", סימן שכך הדבר.

וזה לא רק בפרודורז ירושלים. גם באזור החולה כך. מיכסת המים ל-6 מושבים צעירים היא 742 אלף קוב. בממוצע, ואילו ל-7 קיבוצים צעירים — 1,940,000 קוב. ל-6 מושבים צעירים יש שטח שלחין של 6,720 דונם, כלומר 1,120 דונם בממוצע ליושב. לעומת זאת, ל-7 קיבוצים צעירים יש 2,750 דונם בממוצע ליושב. וכן לגבי שטח הבעל.

הוא הדין בשטחים של מרום הגליל, לגבי 14 מושבים צעירים ו-8 קיבוצים צעירים. הוא הדין במעלה הג'ליל. והרי מספר הנפשות דווקא במושבים גדול יותר.

שלמה רוזן (מפ"ם):

כדאי היה לך ללמוד את הדבר הזה.

בנימין אבניאל (גח"ל):

למדתי, הקדשתי לזה שעות. עצם הלחץ שהופעל עלי מכל הצדדים, בכלל זה ידידי הרצפלה, שאסיר זאת ולא אציע להעביר זאת לוועדה פרלמנטרית — עצם הדבר הזה מראה שמפתחים לראות את הדברים כהווייתם. לא תטה אותי מן המסילה. כל החומר נמצא ביד. תיקח את העתון "דבר" מלפני ארבעה ימים ותקרא שם את פירוט החומר. יש לי גם חומר רשמי שקיבלתי מתנועת המושבים. אדרבא, נלמד את העניין בוועדה. אל תציעו אתם להסיר את ההצעה מסדר-היום.

לא רק זאת. גם להתאחדות האיכרים יש טענות. גם שם טוענים שקיפחו את ההתיישבות הפרטית בגליל, באדמות החולה. גם שם מפרסמים מכתבים בבטאונים של המועצות המקומיות, על המגמה שחס וחלילה לא תחולק האדמה הזאת להתיישבות הפרטית. אינני מוכן לקפח, חס וחלילה, את תנועת המושבים. כל הכבוד לה וכל הכבוד לה, אבל מדוע לא יתנו לחיות גם לאחרים?

עכשיו, משצורפה אדמה נוספת לקיבוצים, אומרים לנו שהם עיבדו אותה ויש להם חזקה על כמה אלפי דונמים. ובכן, קודם כל איני בטוח מה זכות חזקה יש להם; אם כל אחד יקח לעצמו ויעבד אדמה ששותררה, האם לו היאזו אם כך המצב, הרי רע הדבר. כי כל בנינו נתנו ונותנים דמים לשחרור שטחי המולדת. אבל אף אם אנקוט גישה זו ואומר שמומן לזמן, לסירוגין או בקביעות, עיבדו כמה אלפי דונמים, מדוע צריך להוסיף על שטח זה כאשר המכסות שלהם מגיעות עד כדי 65 דונם ליחידה, ל-80 דונם ליחידה ואפילו 100 דונם ליחידה, בעוד שמכסות המושבים הן של 15 דונם ויש אפילו 5 דונמים ליחידה, ואפילו פחות מכך?

כאשר כבר הגיעו לפשרה עם המושבים, קבעה אותה ועדת החכרה 5,000 דונם, אם אינני טועה, לאותם שלושת הקיבוצים המונים 400 נפש, ו-9,000 דונם למושבים המונים קרוב ל-6,000 נפש ושאין להם מכסה מלאה. לא-חרים יש מכסה מלאה ואף למעלה מזה, כי הקצו להם יחידות מספר שלא כולן מיושבות, ויש להם איפוא יותר

בוצים. נציגי הקיבוצים טענו: אם היינו טובים לעבד את האדמה הזאת במשך חמש-עשרה או שבע-עשרה שנה, האם איננו טובים לעבד אותה עוד שנה אחת, עד שתיקבע החלוקה הסופית של השטחים? אני אינני סבור שנעשה פה איזה אי-צדק במסירת השטחים לעיבוד זמני באותה צורה שגמסרו.

השאלה שעורר חבר-הכנסת אבניאל על הפליה בין קיבוצים ובין מושבים במכסות קרקע ובמכסות מים לכל מרחבי המדינה, אינה רלבנטית לעניין זה. יתירה מזו, המספרים שהובאו כמספרים אינם רלבנטיים אם תולשים אותם מן המציאות של האזור, מן המציאות של התנאים בהם נעשתה ההתיישבות, מתנאי התקופה בה נעשתה ההתיישבות.

הרעש הגדול, שהוקם מסביב לחלוקה הזמנית הזאת, הוא ללא כל פרופורציה לעניין עצמו, מפני שמבחינה כלכלית עיבוד של 2,000 דונם אדמת פלחה שנה ראשונה אחרי שבמשך שנים לא עובדה, אין בו משום הקניית איזה יתרון כלכלי חשוב שיכול להצדיק את הוויכוח שקם מסביב לעניין. הוויכוח היה מפני שיש מי שמניח שהחלוקה הזמנית תקבע משהו לגבי העתיד. ואני רוצה להודיע פה בכל האחריות: אין בחלוקה הזמנית של הקרקע בעמק אילון משום מתן יתרון כלשהו לחוכרי האדמות האלה בקשר עם החלוקה הקבועה של קרקע זו.

היות ואיננו דנים עכשיו בחלוקה הקבועה — אנו דנים במסירת שטח לעיבוד לעונה אחת —, והיות וכפי שהזכיר חבר-הכנסת אבניאל, נכנס המרכז החקלאי לעבי הקורה והגיע להסכם עם שני הצדדים על כך ש-2,000 דונם, שהיו בבחינת אדמות המדינה, יימסרו לעיבוד משותף — אינני רואה כל טעם שהכנסת תיכנס לבידור השאלה. ואינני רואה כל טעם להעביר את העניין לוועדה מועדית הכנסת. אני מציע איפוא להסיר את העניין מסדר-היום.

הי"ר מ. סרדינס:

רשות היבדור לחבר-הכנסת טיאר, להצעה.

אברהם טיאר (המרכז החופשי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני עדיין תמה על החסברים של שר החקלאות. הוא ניסה, בעיקר בסוף דבריו, לשם את הדגש בבעיה הכלכלית. הבעיה איננה כלכלית, אם כי מבחינה מסוימת יש כאן גם בעיה כלכלית. הבעיה היא מוסרית-ציבורית ראשונה-במעלה. לכן היא הסעירה את הרוחות והיא עלולה היתה לפלג את האנשים הנמצאים בתוך האיגוד הנקרא „חקלאות“.

אין אנו מתעלמים מן המאמץ העליון וממעשי הגבורה שבמשך שנים רבות עמדו בהם הקיבוצים. איש איש נוצר לגורע מזכויותיהם. ההיפך הוא הנכון. בבית הזה כמעט הכל מוכנים להדגיש דבר חיובי זה, כי הקיבוצים עמדו בכך לא רק במשולש אלא גם בצפון ובדרום. אך מכאן ועד למתן זכויות יתר, שחברי הקיבוצים עצמם, אילו נשאלו, היו מתנגדים לכך כי הם בודאי מבינים את הבעיה המוסרית — רב המרחק.

אני מבין שהמייצגים את הקיבוצים והמנסים מדי פעם להשיג למענם יתרונות, לא תמיד יתרונות צודקים, מעמידים את אנשי המשקים באור לא-נכון. אבל יש לכך גבול.

ואם יתברר — כפי שאני מקווה — שאין שם דבר מיוחד אלא שגנה, ואף אם קשה השגנה, אפשר יהיה בכל זאת להתגבר על העניין.

אם יציע השר להסיר הצעה זו מסדר-היום, יימצאו אחרים ודעת הקהל והציבור וגם העתונות בודאי לא יעברו על כך לסדר-היום, ובודאי לא יהיה זה לטובת העניין.

ראובן ארזי (מפ"ם):

מה האיום הזה?

בנימין אבניאל (גח"ל):

אינני מאיים, אלא פונה אל השר.

הי"ר מ. סרדינס:

רשות היבדור לשר החקלאות.

שר-החקלאות ת. גבתי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. ההצעה שהעלה חבר-הכנסת אבניאל וההסבר שלו אינם תואמים כלל וכלל את המציאות, ואני רוצה למסור את הדברים כמו שהם.

לא היתה כל חלוקת קבע של אדמה בעמק אילון. במשך שנים עיבדו שלושת הקיבוצים הנמצאים בעמק אילון, הראל, נחשון ושעלבים, חלק מן השטחים שהיו במקום שנקרא בשם שטח הפקר, והם עיבדו זאת בסכנות גדולות ובקשיים גדולים ועל-פי תביעת מוסדות הבטחון.

ויקטור שם-טוב (מפ"ם):

את העובדה הזאת שכחת, חבר-הכנסת אבניאל.

בנימין אבניאל (גח"ל):

לא שכחתי, ואף ציינתי זאת.

שר-החקלאות ת. גבתי:

משוחרר השטח, נתעוררה השאלה של חלוקתו בין הישובים והקוים להשלמת מכסת הקרקע שלהם. הוטל על המרכז לתיכנון, תוך הסכמה עם המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, לערוך סקר יסודי של האדמות האלה כדי לקבוע את אפשרויות השימוש בהן ולהכין תכנית לחלוקת השטחים האלה בין הישובים בפרוזדור הירוקים להשלמת קרקע, והוטל עליו להביא בחשבון גם הקצבת שטח מסוים להיאחזות מודיעין שהועלתה לפני כשנתיים, ושעד היום לא הוקצב לה שטח הקרקע שלה. ביצוע הסקר ועריכת התכנית. צריכים להימשך מספר חודשים, וגמסר לי שהדבר יהיה מוכן בסוף חודש פברואר. בערך. בינתיים היה צריך לעבד את האדמות האלה ולזרוע אותן בעונת זריעה זו. לשם כך הוחכרו השטחים האלה החכרה זמנית לעונת זריעה זו בלבד, 7,000 דונם לקיבוצים ו-9,000 דונם לחברת הפיתוח של מושבי פרוזדור ירושלים.

בחזוה החכירה נקבע במפורש שההחכרה היא לעונת הזריעה בלבד, ובתום הקציר על החוכרים לפנות את השטחים. החוזה גם מבטיח, כי אין בעובדת ההחכרה משום הכרה בזכויות כל-שהן לגבי השטחים. החלוקה נעשתה בצורה כזאת מפני שהוועדה שטיפלה בזה — ועדת הערעורים — הביאה בחשבון שמדבית השטח עובד דה במשך שנים, כפי שכבר הזכרת, על-ידי שלושת הקי-

– הצעות לסדר-היום (טיאר, סרדינס); מסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת (סרדינס, ליאור) –

	ה צ ב ע ה
– מייעוט	בעד ההצעה לקיים דיון בנושא במליאה
– רוב	בעד ההצעה להסיר את העניין מסדר-היום
	ההצעה להסיר את העניין מסדר-היום נתקבלה.
	היו"ר מ. סרדינס:
	אני מעמיד להצבעה את ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדה.

	ה צ ב ע ה
– 12	בעד ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדה
– 16	נגד
– 1	נמנעים
	ההצעה להעביר את הנושא לוועדה לא נתקבלה.

אני מציע להעביר את הנושא לוועדה, כי אין לשלול מן הכנסת דיון בנושא זה. זכותה של הכנסת לדון בנושא, ומה גם שההחלטה שנתקבלה היא זמנית ועדיין איננה סופית. לכן חייב השר, וחייבים נציגי הקיבוצים בכנסת, להסכים לדיון פומבי, ואם לא – לדיון בוועדה, כדי לטהר את האווירה שנוצרה כתוצאה מן העוול והקיפוח שנעשו. הבעיה רחבה, ומקיפה שטחים נוספים, כמו מכסות מים, קרקע, מספוא ובקר. לכן אני מציע להעביר את הנושא לוועדה המתאימה.

היו"ר מ. סרדינס:
חברי הכנסת, לפנינו שלוש הצעות: הצעת חבר-הכנסת אבניאל לערוך דיון במליאה; הצעת שר החקלאות להסיר את העניין מסדר-היום; הצעת חבר-הכנסת טיאר להעביר את העניין לוועדה.
אני מעמיד להצבעה, זו מול זו, את ההצעות לדון בנושא במליאה ולהסיר את העניין מסדר-היום.

ג. מסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת

מבקש חבר-הכנסת משה אונא להחזיר לוועדה לדיון גוף סף את הצעת ההחלטה של ועדת החוקה, חוק ומשפט להסיר מסדר-היום את הצעת החוק הפרטית של חבר-הכנסת יוסף שופמן.

היו"ר מ. סרדינס:
הישיבה הבאה של הכנסת – ביום שני הבא, בשעה 16.00. ישיבה זו נעולה.

היו"ר מ. סרדינס:
נשמע הודעה על המסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת.

מ"מ מוזכר הכנסת ת. ליאור:
ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונח על שולחן הכנסת העתק מכתבו של יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט אל יושב-ראש הכנסת, ובו

הישיבה ננעלה בשעה 14.06.

נספחות

א. סדר-היום לישיבות רכ"ד – רכ"ו

- א. שאילתות.
- ב. תשובת שר העבודה לדיון על הודעתו בעניין התע-סוקה.
- ג. חוק בית הדין לעבודה ולביטוח לאומי, תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה).
- ד. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (עבי-רות בשטחים המוחזקים – שיפוט ועזרה משפ-טית), תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (ייעול שירותי ההתגוננות האזרחית), תשכ"ח – 1967 (קרי-אה ראשונה).
- ו. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (אזורי בטחון), תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה).
- ז. הודעת שר החוץ על המערכה המדינית.
- ח. חוק ועדות חקירה, תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשו-נה).
- ט. הצעות לסדר-היום.
- י. חוק גנים לאומיים ושמורות טבע (תיקון מס' 2), תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה).
- יא. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 7), תשכ"ח – 1967 (קריאה שניה ושלישית).
- יב. חוק מס רכוש וקרן פיצויים (הוראת שעה). תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק החסיגויות וזכויות היתר הדיפלומטיות והקוני-סולריות, תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (מס' 2), תשכ"ח – 1967 (קריאה ראשונה) – הצעת חבר-הכנסת ש. כהן-צידון.
- טו. הצעת ועדת החוקה, חוק ומשפט להסיר מסדר-יומה של הכנסת את הצעת החוק של חבר-הכנסת י. שופמן: חוק הירושה (תיקון), תשכ"ז – 1967, שנדונה בכנסת ביום 8 במארכ 1967.
- טז. חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון), תשכ"ז – 1967 (קריאה ראשונה).
- יז. מהות תרבות החיים בדמוקרטיה פעילה (הצעות חברי-הכנסת צ. צימרמן וש. אלוני).
- יח. חוק למניעת הונאה בכשרות, תשכ"ז – 1966 (קרי-אה ראשונה).
- יט. חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (מס' 26), תשכ"ה – 1965 (קריאה ראשונה).

ב. הצעות לסדר-היום לישיבות רכ"ד – רכ"ו

493. ב. אבניאל (גח"ל): אפליה בחלוקת קרקעות המדינה.
505. ג. האוזנר (המפלגה הליברלית העצמאית): המשך הרדיפות וההתעללות ביהודים בארצות ערב בעקבות מלחמת ששת הימים.
512. א. בהיר (רפ"י): העלאת דמי החכירה על-ידי מינהל מקרקעי ישראל.
515. ש. תמיר (המרכז החופשי): התנחלות ישראל-לית בשטחים המשוחררים ויזמה ישראלית לשי-קום הפליטים הערבים.
523. ד. פתל (המערך): מצב היהודים בארצות ערב.
524. ש. רוזן (מפ"ם): העלאת דמי החכירה על אדמות חקלאיות.

סיכום הישיבות

- ישיבה רכ"ד (ב' בכסלו תשכ"ח – 4 בדצמבר 1967)**
היו"ר – ק. לוז.
א. מ"מ מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.
ב. שר-התיירות מ. קול השיב על 3 שאילתות של חברי הכנסת: א. אבנרי, ד. לוי.
שר-הדואר י. ישעיהו-שרעבי השיב על 5 שאילתות של חברי הכנסת: ש. ארבל-אלמוזלינו, א. אבנרי, א. טיאר, ש. מיקוניס.
סגן שר הפיתוח י. שערי השיב על 4 שאילתות של חברי הכנסת: י. תמיר, ש. ארבל-אלמוזלינו, א. אבנרי.
ג. יושב-ראש הכנסת ק. לוז בירך את נשיא המדינה ז. שזר במלאת לו שבעים ושמונה שנים.
ד. בהמשך הדיון על הודעת שר העבודה בעניין התעסוקה השיב השר למתווכחים. הצעות לסיכום הדיון הוגשו על-ידי: מ. כהן בשם סיעת המערך, גח"ל, מפד"ל, רפ"י, מפ"ם, המפלגה הליברלית העצמאית, פועלי אגודת ישראל, קידמה ופיתוח, שיתוף ואחוזה, הסיעה הדרוזית הישראלית; מ. פרוש בשם סיעת אגודת ישראל; א. שוסטק בשם סיעת המרכז החופשי, א. חביבי בשם סיעת הרשימה הקומוניסטית החדשה; א. אבנרי בשם סיעת העולם הזה-כוח חדש; ש. מיקוניס בשם סיעת מק"י.
הוחלט: לקבל את ההצעה של מ. כהן.
ה. שר-העבודה י. אלון הביא לקריאה ראשונה חוק בית-הדין לעבודה ולביטוח לאומי, תשכ"ח-1967.
ו. ב. אונייה (יו"ר ועדת הכנסת) מסר הודעה על חילופי גברי בוועדות הכנסת.
ז. שר-המשפטים י. ש. שפירא הביא לקריאה ראשונה חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (ייעול שירותי ההתגוננות האזרחית), תשכ"ח-1967. בוויכוח השתתפו: י. תמיר, א. אבנרי, ש. תמיר, מ. סורקיס, י. ד. לוי, א. בהיר. שר המשפטים השיב למתווכחים.
הוחלט: להעביר את החוק לוועדת החוץ והבטחון.
ח. שר-המשפטים י. ש. שפירא הביא לקריאה ראשונה חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (אזורי בטחון), תשכ"ח-1967. בוויכוח השתתפו: א. אבנרי, ש. תמיר, ת. טובי, ש. מיקוניס. שר המשפטים השיב למתווכחים.
הוחלט: להעביר את החוק לוועדת החוץ והבטחון.
- ישיבה רכ"ה (ג' בכסלו תשכ"ח – 5 בדצמבר 1967)**
היו"ר – ק. לוז; י. נבון.
א. מ"מ מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.
ב. שר-החץ א. אבן מסר הודעה על המערכה המדינית. בוויכוח השתתפו: מ. פרוש, ע. גוברין, א. בן-אליעזר, י. רפאל, ז. צור, י. חזן, ג. האוזנר, ת. טובי, א. אבנרי.
ישיבה רכ"ו (ד' בכסלו תשכ"ח – 6 בדצמבר 1967)
היו"ר – מ. סרדינס.
א. מ"מ מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.
ב. ש. תמיר הגיש הצעה לסדר-היום בדבר התנחלות ישראלית בשטחים המשוחררים ויוזמה ישראלית לשיקום הפליטים הערבים. שר-החץ א. אבן השיב להצעה. ש. מיקוניס הציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.
הוחלט: להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון.
א. אבנרי מסר הודעה בדבר חימונותו מחצבעה.
ג. האוזנר הגיש הצעה לסדר-היום בדבר המשך הורדיפות וההתעללות ביהודים בארצות ערב בעקבות מלחמת ששת הימים. ד. פתל הגיש הצעה לסדר-היום בדבר מצב היהודים בארצות ערב. שר-החץ א. אבן השיב להצעות.
הוחלט: להעביר את ההצעות לוועדת החוץ והבטחון.
ב. אבניאל הגיש הצעה לסדר-היום בדבר אפליה בחלוקת קרקעות המדינה. שר-החקלאות ח. גבתי השיב להצעה. א. טיאר הציע להעביר את ההצעה לוועדה.
הוחלט: להסיר את העניין מסדר-היום.
ה. מ"מ מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

תוכן הענינים

עמוד

הישיבה המאתיים-ועשרים ושבע של הכנסת השישית (ט' כסלו תשכ"ח – 11 דצמבר 1967)

355	א. מסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת
	ב. שאילתות ותשובות
355	1. אסון לילדים אחדים ממושב אדרת בשל מציאת פגז
355	2. נסיעות אנשי המשטרה לחוף-לארץ וההוצאות הכרוכות בהן
356	3. הבניין המיועד למטה המשטרה בירושלים
356	4. ספרים, תקליטים וסרטים על מלחמת ששת הימים
356	5. מספר הסטודנטים הזרים בישראל ומספר הסטודנטים הישראליים בחוף-לארץ
	ג. הודעת שר החוץ על המערכה המדינית
357	1. דיון (המשך)
366	2. תשובת שר החוץ
369	3. סיכום הדיון
371	ד. חילופי גברי בוועדות הכנסת
371	ה. חוק בית הדין לעבודה ולביטוח לאומי, תשכ"ח-1967 (קריאה ראשונה)

הישיבה המאתיים-ועשרים ושמונה של הכנסת השישית (י' כסלו תשכ"ח – 12 דצמבר 1967)

	א. שאילתות ותשובות
383	1. חלוקת הסכום המוקצב לישראל על-ידי קרן הפיתוח והסיוע הטכני של האו"ם
383	2. פרישת מר ש. דניאלי מן הרשות לתיכנון כלכלי
384	3. תלונה על פעולה מיסיונרית מצד תושבי נס עמים
	4. ביקור של פקידים אמריקנים בכירים בירושלים ושיחותיו של ראש הממשלה עמם
384	5. ידיעה על כוונתם של כמה כלכלנים בכירים לפרוש מן הרשות לתיכנון כלכלי
384	6. תגובה על קונטרסו של מר אליהו אלישר על הפלייתם של ילדי העולים בני עדות המזרח לרעה
385	7. פנייה לשידור מצעד יום העצמאות תשכ"ח על מסך הטלוויזיה
385	8. עריכת מחקרים על בעיות הציבור בזמן המלחמה וסביבה
385	9. נתונים על עניני טלוויזיה בארץ
386	10. מסירת תפקיד ההסברה לפרסומאים בעלי מקצוע
386	11. שיתוף אנשי ציבור בפעולת ההסברה
386	12. דברי שרים, שנפסלו לשידור
386	13. שידורי "קול ישראל" בערבית
	14. מסירת התפקיד של ממלא מקום יושב-ראש רשות השידור לבעל התואר הרשמי של משנה ליושב-ראש
386	15. נקיטת השם "אל-קודס" בשידורי "קול ישראל" בערבית
387	16. הוראות לעורכי החדשות ב"קול ישראל" שלא לשדר הערכות על נושאים שגויים במחלוקת
387	17. שידורים בעניין ההתנגדות להחזרת שטחים משוחררים
388	18. אי-פרסום ב"קול ישראל" על מסיבת עיתונאים מטעם מלר"ז
388	19. הכשרת "בניין היהלומים" בירושלים כמרכז להפעלת הטלוויזיה הכללית
388	ב. מסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת
	ג. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 7), תשכ"ח-1967 (קריאה שניה וקריאה שלישית)
388	
389	ד. חוק בית הדין לעבודה ולביטוח לאומי, תשכ"ח-1967 (המשך הדיון)
	ה. הצעה לסדר-היום
396	צווי ריתוק המגבילים את חופש התנועה נגד אזרחים מתנגדי המלחמה
398	ו. חוק בית הדין לעבודה ולביטוח לאומי, תשכ"ח-1967 (המשך הדיון)

הישיבה המאתיים-ועשרים ותשע של הכנסת השישית (י"א כסלו תשכ"ח – 13 דצמבר 1967)

411	א. מסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת
	ב. שאילתות ותשובות
411	1. מגעים עם נציגי ספרד בענייני ענף ההדרים

- 2-3. תמיכת סוכנות הביון של ארצות-הברית בארגוני סטודנטים ובארגון „ידידי המזרח התיכון“ 411
4. מכתבי איום מאוסטרליה לעורכי „קול העם“ ו„על המשמר“ 412
5. גילוי-דעת של ממשלת מזרח גרמניה על גבולותיה להצטרף לאמנה בדבר אי-החולת חוקי ההתיישנות על פשעי מלחמה 412
- 6-13. ביטול עסקת היצוא של צינורות אלומיניום לקובה 413
14. דברי שר החוץ על פעולת סמוע 414
15. פעולת הסברה ישראלית ב„בונדסוור“ המערב-גרמני 414
16. המיתון הכלכלי והקצבת סכומים נוספים לפעולת ההסברה 415
17. ביטול הביקור של משלחת תעופה מישראל בלונדון 415
- 18-21. ידיעה על חלקם של ישראלים במעילת כספים במערב ניגריה 415
- 22-23. תת-מקלעים מדגם „עוזי“ בידי הצבא הפורטוגזי באנגולה 416
24. צעדי הממשלה לשם הבטחת הסגרתו של הפושע הנאצי שטנגל 416
25. ליקויים בהסברה הישראלית בצרפת 417
26. הזמנה לשר החוץ הגרמני לבקר בישראל 417
27. רכישת מגרש בפאריס לשם הקמת בניין לשגרירות ישראל 417
28. הסכם בין ישראל וארצות-הברית על זכות הדדית להקים ליד השגרירות תחנת שידור 418
29. ביטול המחלקה לשביתת-הנשק במשרד החוץ 418
30. ידיעה על ביקור קרוב של הצי השישי האמריקני בישראל 418
31. דברי השמצה על פעולות צה"ל מפי סגן מנהל סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם 418
32. פקודות יום של צבאות ערב על השמדת האוכלוסיה האזרחית בישראל 419
33. חילופי איגרות על העמדת „ארמון הנציב“ בירושלים לרשות מטה משקיפי האו"ם 419
34. איגרתו של שר החוץ בעניין שליחותו של מר טלמאן 420
35. דעות שהביע נשיא ארצות-הברית בשיחה עם שר החוץ 420
36. היעדרות משלחת ישראל בעת נאומו של נציג דרום-אפריקה בעצרת האו"ם 420
37. השתתפותם של עובדי משרד החוץ בסיוור אורחים מחוץ-לארץ הנערכים בשבת 421
38. גסיונותיהם של עובדי משרד החוץ לחוץ-לארץ 421
39. מצבן הכספי הקשה של כמה רשויות מקומיות 421
40. אסון שנגרם בנתניה בשל אי-הריסת צריף רעוע 422
41. החוב של עיריית הרצליה לקופת-החולים בעד העזרה הדפואית לנתמכי הסעד 422
42. סקרים שערך המכון לפירון עבודה על-פי הזמנת עיריית תל-אביב-יפו 423
43. הגירה מישראל לדגל נישואים ושמירת האזרחות הישראלית 423
- ג. הצעות חוק של חברי כנסת
1. חוק לתיקון פקודת הפיקוח על הבדווים, תשכ"ז-1966 424
2. חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 4), תשכ"ז-1967 425
- ד. חוק בית הדין לעבודה ולביטוח לאומי, תשכ"ח-1967 (המשך הדיון) 426

נספחות

- א. סדר-היום לשיבות רכ"ז-רכ"ט 429
- ב. הצעה לסדר-היום לשיבה רכ"ח 429
- ג. הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 7), תשכ"ח-1967 429
- ד. הצעת חוק לתיקון פקודת הפיקוח על הבדווים, תשכ"ז-1966 (הוגשה על-ידי חבר-הכנסת י. ה. קליגהופר) 430
- ה. חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 4), תשכ"ז-1967 (הוגשה על-ידי חבר-הכנסת ש. פרלשטיין) 430
- ו. מסקנות ועדת הכלכלה בעניין השטפונות באזור שקמה 430